

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/17/010058/63896/1

Datum collegebesluit: 23 januari 2018

Datum commissievergadering: 19 februari 2018

Datum raadsvergadering: 13 maart 2018

Soort Voorstel: Adviesnota

Onderwerp: Vaststelling Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen'

Portefeuillehouder: Wethouder Zweerts de Jong

Programma: Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie
Taakveld 5.5. Cultureel erfgoed

Kernboodschap: De concept Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' en bijbehorende bouwstenen (beleidskaders) heeft van 19 september tot en met 31 oktober 2017 ter inzage gelegen. Binnen de wettelijk voorgeschreven termijn zijn twee zienswijzen ingediend. Deze zijn samengevat en van een reactie voorzien in bijgevoegde zienswijzennota. Daarnaast is voor het opstellen van het uitvoeringprogramma de samenspraak voortgezet. De verslagen hiervan zijn eveneens als bijlage aan de erfgoedvisie toegevoegd. Rekening houdend met de resultaten van het gehele participatietraject is het bijbehorende 'Programma Cultureel Erfgoed 2018-2024' toegevoegd aan de erfgoedvisie.

Bijlagen: Bijl.1. Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen';

Bijl. 2. Zienswijzennota Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024

Stukken ter inzage: Nee

Beslispunten:

Beslispunten:

1. De zienswijzennota vast te stellen;
2. De Erfgoedvisie 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' vast te stellen met de volgende bouwstenen:
 - Zorgvuldige omgang met ons erfgoed;

- Vitaliteit en duurzaamheid;
- Keten op orde;
- Betekenis van erfgoed voor de leefomgeving;
- Erfgoed als sterk merk;
- Samen aan de slag.

Relatie met:

- ☐ Agendapunt:
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Vaststelling Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen'.

Samenvatting

Op 12 september 2017 heeft uw raad besloten de concept Erfgoedvisie vrij te geven voor inspraak. Dit concept heeft ter inzage gelegen van 19 september tot en met 31 oktober 2017. Er zijn binnen de wettelijk voorgeschreven termijn twee zienswijzen binnengekomen. Deze zijn samengevat en voorzien van een reactie in de zienswijzennota (bijlage 2). Het gaat om zienswijzen die de erfgoedvisie ondersteunen en die geen aanleiding gaven tot aanpassingen.

De erfgoedvisie gaat uit van de cultuurhistorische kwaliteiten in de brede zin van het woord: het boven- en ondergrondse erfgoed is van belang, evenals het gebouwde en aangelegde en ontgonnen landschap van Duin, Horst en Weide spelen daarbij een rol, maar ook het archief, de verhalen en tradities. In de missie zijn de volgende bouwstenen opgenomen:

- Zorgvuldige omgang met ons erfgoed;
- Vitaliteit en duurzaamheid;
- Keten op orde;
- Betekenis van erfgoed voor de leefomgeving;
- Erfgoed als sterk merk;
- Samen aan de slag.

Met het vaststellen van de erfgoedvisie worden de 'bouwstenen' ingezet om op een toekomstgerichte wijze cultureel erfgoed als sterk merk duurzaam in stand te houden, te ontwikkelen en draagvlak er voor te bevorderen. Hierbij is rekening gehouden met de trends en ontwikkelingen die op ons afkomen, de opgave die de Erfgoed- en Omgevingswet ons stelt, en de wensen en ideeën die er leven onder de inwoners van Wassenaar.

Na de formele inspraak is de samenspraak voortgezet en zijn op 20 december 2017 en 8 januari 2018 twee werkbijeenkomsten gehouden. Tijdens de eerste bijeenkomst hebben stakeholders aanbevelingen gedaan voor de bouwstenen 'Erfgoed als sterk merk' en Samen aan de slag'. De tweede bijeenkomst ging over hoe gemeente en inwoners samen met elkaar kunnen optrekken voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het erfgoed in Wassenaar. De resultaten van deze bijeenkomsten zijn opgenomen in een verslag (bijlage 10). Ze zijn evenals de resultaten uit het eerste participatietraject richtinggevend geweest bij het stellen van de kaders voor het Programma Cultureel Erfgoed 2018-2024.

Beoogd effect

De Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 levert een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de ambities zoals die in de Structuurvisie Wassenaar 2025 'Landgoed aan Zee' in samenhang met cultureel erfgoed zijn geformuleerd. Het Programma Cultureel Erfgoed 2018-2024 zorgt er voor dat regie gehouden wordt daar waar nodig, de inwoners en eigenaren worden gefaciliteerd en ruimte gegeven wordt om het cultureel erfgoed duurzaam in stand te houden, zodat een ieder daarmee

een bijdrage kan leveren aan het behoud en versterken van een fysiek aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Dit sluit aan bij de doelen uit de Erfgoed- en Omgevingswet.

Argumenten

1.1. Een zienswijzennota is een verplicht onderdeel van de Inspraakverordening Wassenaar

In de Inspraakverordening Wassenaar is opgenomen dat bij nieuw beleid belanghebbenden de gelegenheid hebben tot inspraak. De ingekomen reacties moeten worden opgenomen in een eindverslag met een reactie daarop. Op de concept erfgoedvisie zijn binnen de wettelijke termijn in totaal twee zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn samengevat in de zienswijzennota en voorzien van een reactie waarin het gemeentelijk standpunt is verwoord. Deze zienswijzen ondersteunen de visie en gaven geen aanleiding tot aanpassingen

2.1. De erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' geeft uitvoering aan de opdracht van de raad, zoals omschreven in het raadsbesluit van januari 2016 en uitgewerkt in de startnotitie van januari 2017.

De door uw raad vastgestelde startnotitie Cultureel Erfgoed Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' vormt het kader waarbinnen een integrale visie op cultureel erfgoed is opgesteld. Er is rekening gehouden met de actuele trends en ontwikkelingen, in het bijzonder de Erfgoed- en Omgevingswet. De erfgoedvisie zet in samenhang met de structuurvisie in op het behoud, versterking van de ruimtelijke kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Daarmee levert het input voor de op te stellen omgevingsvisie en het bijbehorende omgevingsplan. Het Programma Cultureel Erfgoed 2018-2024 schetst de kaders voor het uitvoeren van de erfgoedvisie.

2.2. De erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' sluit aan bij het Coalitieprogramma 2014-2018.

In het Coalitieprogramma 2014-2018 is opgenomen dat Wassenaar een uniek dorp is; aantrekkelijk en gewaardeerd. Uitgangspunt in dit Coalitieprogramma is datgene wat goed is te behouden en beter te maken wat beter kan of beter moet ook te doen. Daarbij dient te worden uitgegaan van de bestaande kwaliteiten. De erfgoedvisie gaat uit van behoud en versterking van deze kwaliteiten en zet in om vanuit de kracht van de samenleving daarvoor de juiste dingen te doen.

2.3. De Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' houdt rekening met de doelstellingen van de Omgevings- en Erfgoedwet.

Het hoofddoel van de Omgevingswet is te komen tot een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Vanuit de Erfgoedwet is in de erfgoedvisie aangesloten op de

integrale benadering van alle onderdelen die vallen onder het begrip erfgoed (boven- en ondergronds, materieel-immaterieel, gebouwd, groen, cultuurlandschap). De erfgoedvisie gaat ook in op de instandhoudingsplicht, die in afwachting van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, valt onder het overgangsrecht (wordt: zorgplicht). Voor dit thema is, net als voor de voorspelbaarheid, het gebruiksgemak en het verbeteren van de beleidscyclus van vergunning, toezicht en handhaving, tijdens het participatietraject veel aandacht gevraagd. Daaruit volgt dat de procesketen op orde moet zijn met daarbij de noodzakelijke beschikbare specialistische kennis, en het op een laagdrempelige wijze ontsluiten van relevante informatie.

2.4 Met deze erfgoedvisie zijn de speerpunten uit de Structuurvisie Wassenaar 2025 'Landgoed aan zee' op het gebied van cultuurhistorie nader uitgewerkt.

In de structuurvisie Wassenaar 2025 'Landgoed aan zee' is een aantal speerpunten benoemd op het gebied van cultureel erfgoed. In de erfgoedvisie zijn deze speerpunten benut als uitgangspunt voor de 'bouwstenen'. Daardoor draagt de erfgoedvisie bij aan het behalen van de doelstellingen uit de structuurvisie.

2.5. De Raad is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de erfgoedvisie.

De besluitvorming voor de erfgoedvisie ligt als kaderstellend beleidsstuk bij de raad. Buiten de formele besluitvorming om heeft in november 2016 een startbijeenkomst plaatsgevonden. Vervolgens is uw raad, na vaststelling van de startnotitie, in maart 2017 geïnformeerd over de uitwerking van het plan. De eerste fase van het beleidsproces is 26 juni jl. afgerond met de presentatie van de Erfgoedwensenkaart en een verificatiebijeenkomst. De tweede fase is met u besproken op 12 februari 2018.

2.6 Inwoners van Wassenaar zijn gedurende het hele proces van de totstandkoming van de erfgoedvisie en het programma betrokken.

In de startnotitie is als uitgangspunt benoemd dat de verschillende doelgroepen vroegtijdig worden betrokken bij het opstellen van de erfgoedvisie. Geheel in de geest van de Omgevingswet is iedereen vooraan in het proces in de gelegenheid gesteld zijn wensen voor het beleid in te brengen met het project 'Doe een erfgoedwens'. Ook bij het vervolgtraject van het opstellen van de kaders voor het programma zijn inwoners betrokken. Alle reacties tezamen is voldoende basis voor het ontwikkelen van een visie waar de ambities van de inwoners centraal staan. Bij het stellen van de kaders voor het uitvoeringsprogramma zijn deze, rekening houdend met de wettelijke- en beleidskaders, dan ook leidend geweest.

Kantttekeningen

1.1. Niet alle wensen die tijdens het participatie traject zijn ingebracht zijn een op een verwerkt in de Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024.

Niet iedereen zal zijn wensen een op een verwerkt zien in de erfgoedvisie. Na inventarisatie van alle ontvangen wensen (zie bijlage 5 van de erfgoedvisie) is gekeken naar de grootste gemene

deler onder de reacties en wat daarbij de rode draad is. Deze reacties zijn vertaald in de missie met de bouwstenen.

2.1 De erfgoedvisie wordt benut om een bijdrage te leveren aan de op te stellen Omgevingsvisie en het omgevingsplan, terwijl het ambitieniveau van de gemeente voor de invoeringsstrategie van de implementatie van de Omgevingswet nog niet is vastgesteld.

De erfgoedvisie is opgesteld in een transitieperiode, waarin de Omgevingswet weliswaar in 2016 is aangenomen, maar pas in 2021 in werking treedt. De gemeente is gestart met het implementatietraject, maar het ambitieniveau is nog niet bepaald. Wel zijn de conceptteksten voor de Algemene Maatregelen van Bestuur (Amvb) door het Rijk gepubliceerd en kon hier rekening mee worden gehouden. Besluitvorming staat gepland voor dit voorjaar. Tegen deze achtergrond kan bij het opstellen van de Erfgoedvisie wel rekening gehouden worden met de minimale eisen die Omgevingswet stelt en zijn de Amvb's als richtinggevend kader gehanteerd. Gevolg is wel dat het Programma Erfgoed 2018-2024 zich vooral richt op de hoofdlijnen.

Burgerparticipatie

In de startnotitie is nadrukkelijk opgenomen dat de beleidsontwikkeling op interactieve wijze plaats vindt met als doel beleid te ontwikkelen dat op zoveel als mogelijk draagvlak kan rekenen bij de verschillende doelgroepen. In lijn met de raadsinformatiebrief van 7 maart 2017 is hier uitvoering aan gegeven. De campagne 'Doe een Erfgoedwens' is uitgezet onder alle inwoners van Wassenaar. Eigenaren van rijks –en gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden zijn aangeschreven. Om zoveel mogelijk relevante informatie te verzamelen heeft zowel in- als externe communicatie plaatsgevonden. Er is informatie gevraagd bij flankerende beleidsvelden, stakeholders als de Commissie voor Welstand en Cultureel Erfgoed, de Klankbordgroep Cultureel Erfgoed, historische verenigingen, Stichting Open Monumentendag en wijk- en buurtverenigingen. De volgende communicatiemiddelen zijn ingezet:

- Monumentennieuwsbrief, advertentie in De Wassenaarse Krant, twitter, facebook, gemeentelijke website, Pepper (intranet WODV), erfgoedwensenkaart- en poster;
- Stakeholdersbijeenkomst (1 april 2017), thema-café (26 april 2017), wijkavond (6 juli 2017);
- Bijeenkomsten met WCE en KBG, Stichting OMD;
- presentatie Erfgoedwensenkaart, Verificatiebijeenkomst (beide 26 juni 2017);
- interne brainstormbijeenkomst, overleggen met flankerende beleidsvelden;
- Werkbijeenkomsten (20 december 2017 en 8 januari 2018).

Communicatie

Hierboven is beschreven hoe het communicatieplan is uitgevoerd. In augustus 2017 zijn alle respondenten geïnformeerd over de voortgang van het project. Zij zijn vervolgens uitgenodigd om deel te nemen aan het vervolgtraject en geïnformeerd over de resultaten hiervan. In de Monumentennieuwsbrief van december 2017 is een tussenbericht opgenomen over de laatste stand van zaken.

Verder heeft met name communicatie plaatsgevonden via digitale media, zoals facebook en twitter. Op de gemeentelijke website is een pagina aangemaakt, waarop de verschillende stappen in het proces zijn uitgelegd en de daarbij behorende producten kunnen worden ingezien. Tot slot heeft de formele berichtgeving over de ter inzage legging van de concept Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 'Naar een erfgoedzorg voor iedereen' op de reguliere wijze plaatsgevonden (digitale Staatscourant, gemeenterubriek/website). Na uw besluitvorming zal dit opnieuw gebeuren voor het nieuwe vastgestelde beleid.

Het communicatieplan voorziet er in dat na vaststelling van de erfgoedvisie de inhoud van de erfgoedvisie bekend te maken via een E-zine. Dit is een zogenaamd elektronisch tijdschrift.

Na vaststelling van de erfgoedvisie wordt, zoals opgenomen in het Programma Cultureel Erfgoed 2018-2024, een nieuw communicatieplan opgesteld, om verder te gaan met het uitbouwen van de uitwisseling van informatie en het vergroten van draagvlak en betrokkenheid.

Financiën

Voor het bepalen van de opzet van het programma zijn de beschikbare middelen kaderstellend geweest. In de Programmabegroting 2018-2021 is structureel € 55.800 beschikbaar voor monumenten en € 5.490 voor archeologie.

Een deel van de activiteiten uit de erfgoedvisie, zoals het thema duurzaamheidsbeleid, zal in samenhang met de flankerende beleidsvelden worden ingebracht. Het gaat daarbij in ieder geval om producten waarbij een directe relatie is met de Omgevingswet, zoals het digitaliseren en ontsluiten van informatie, waar in de begroting 2018-2021 middelen beschikbaar zijn gesteld. Om andere ambities en projecten te realiseren is het essentieel de samenwerking met andere overheden en instanties voort te zetten voor het verwerven van de benodigde middelen, zoals subsidies of crowdfunding (bv. Erfgoedlijnen Zuid-Holland).

De meerkosten die het nieuwe beleid met zich meebrengt, als het gaat om de inkoop van capaciteit voor toezicht en handhaving bij erfgoed, vallen buiten het financiële kader. De omvang van deze meerkosten met financiële consequenties moeten via de Kadernota 2019 worden betrokken bij de programmabegroting 2019-2022. Bij de besluitvorming daarover kan de raad deze afwegen tegen andere beleidsvoornemens of -intensiveringen.

Risico's

N.v.t.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeesters en wethouders,

H.I.P. Oppatja,

J.F. Koen

gemeentesecretaris

Burgemeester